

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา
และครูผู้สอน ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย วิธีสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์
ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่
1-2 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 3,425 คน คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่
1-2 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 30,825 คน และครูผู้สอนชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขต
ภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 26,388 คน รวมทั้งสิ้น 60,638 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่
1-2 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตภาคเหนือ
ตอนล่าง และครูผู้สอนชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่ม
แบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie
and Morgan. 1970, หน้า 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 382 คน คิดเป็นสัดส่วนได้ดังนี้

การหาสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} &= \text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด} \div \text{จำนวนประชากรทั้งหมด} \\ &= 382 \div 60,638 \\ &= 0.0063 \end{aligned}$$

การหากกลุ่มตัวอย่างแต่ละตัวแปร

กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา

$$\begin{aligned} &= \text{จำนวนประชากรผู้บริหารสถานศึกษา} \times \text{สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง} \\ &= 3,425 \times 0.0063 \\ &= 21.5775 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างของคณะกรรมการสถานศึกษา

= จำนวนประชากรคณะกรรมการสถานศึกษา x สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

= 30,638 x 0.0063

= 193.0194

กลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอน

= จำนวนประชากรครูผู้สอน x สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

= 26,388 x 0.0063

= 166.2444

2.2 สุ่มเลือกจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากแบบใส่กลับ ได้มา 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดพิษณุโลก และจังหวัดสุโขทัย

2.3 ในแต่ละจังหวัดสุ่มเลือกเขตพื้นที่การศึกษามาจังหวัดละ 1 เขต โดยการสุ่มอย่างง่ายเช่นกัน กรณีจังหวัดใดมี 1 เขตก็ใช้เขตนั้นเลย ซึ่งได้ดังนี้ จังหวัดกำแพงเพชร ได้เขต 2 จังหวัดพิษณุโลก ได้เขต 3 และจังหวัดสุโขทัย ได้เขต 2

2.4 เมื่อสุ่มได้เขตพื้นที่การศึกษาแล้ว สุ่มเลือกสถานศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่ โดยแบ่งเป็นเขตพื้นที่ละ 7 สถานศึกษา รวมเป็น 21 สถานศึกษา

2.5 เมื่อสุ่มสถานศึกษาได้แล้วก็ให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอน ในสถานศึกษานั้นๆ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ตามจำนวนที่ได้จากการหาสัดส่วน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 194 คน และครูผู้สอน จำนวน 167 คน รวมทั้งสิ้น 382 คน ทั้งนี้ แยกเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้ดังนี้

2.5.1 กำแพงเพชร เขต 2 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 3 สถานศึกษา สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 2 สถานศึกษา สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 2 สถานศึกษา รายชื่อสถานศึกษาดังนี้

1) โรงเรียนบ้านสามขา	สถานศึกษาขนาดเล็ก
2) โรงเรียนบ้านวังเจ้า	สถานศึกษาขนาดเล็ก
3) โรงเรียนบ้านระหานประชาศึกษา	สถานศึกษาขนาดเล็ก
4) โรงเรียนบ้านดงเย็น	สถานศึกษาขนาดกลาง
5) โรงเรียนบ้านวังชะโอน	สถานศึกษาขนาดกลาง
6) โรงเรียนบ้านบึงสามัคคีกำแพงเขต	สถานศึกษาขนาดใหญ่

7) โรงเรียนบ้านชายเคือง สถานศึกษาขนาดใหญ่

2.5.2 พิษณุโลก เขต 3 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 2 สถานศึกษา
สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 3 สถานศึกษา สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 2 สถานศึกษา
รายชื่อสถานศึกษา ดังนี้

- 1) โรงเรียนชุมชนบ้านท่างาม สถานศึกษาขนาดเล็ก
- 2) โรงเรียนบ้านท่ากระดุน สถานศึกษาขนาดเล็ก
- 3) โรงเรียนบ้านโบสถ์ (บำรุงวิทย์) สถานศึกษาขนาดกลาง
- 4) โรงเรียนวัดปรีอกระเทียม สถานศึกษาขนาดกลาง
- 5) โรงเรียนบ้านนุ่งวิทยา สถานศึกษาขนาดกลาง
- 6) โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 สถานศึกษาขนาดใหญ่
- 7) โรงเรียนวัดโบสถ์ สถานศึกษาขนาดใหญ่

2.5.3 สุโขทัย เขต 2 สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 2 สถานศึกษา
สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 2 สถานศึกษา สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 3 สถานศึกษา
รายชื่อสถานศึกษา ดังนี้

- 1) โรงเรียนหนองช้าง สถานศึกษาขนาดเล็ก
- 2) โรงเรียนบ้านป่ามะม่วง สถานศึกษาขนาดเล็ก
- 3) โรงเรียนอนุบาลสวรรคโลก (คุ้มวารีวิทยา) สถานศึกษาขนาดกลาง
- 4) โรงเรียนคลองยางวิทยา สถานศึกษาขนาดกลาง
- 5) โรงเรียนมิตรภาพ 38 สถานศึกษาขนาดใหญ่
- 6) โรงเรียนอนุบาลศรีสำโรง สถานศึกษาขนาดใหญ่
- 7) โรงเรียนบ้านหนองกล้วย สถานศึกษาขนาดใหญ่

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และสามารถนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (check – list) เพื่อทราบถึงสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอนในเขตภาคเหนือตอนล่าง ภายใต้ 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลและประเมินผลการศึกษา 4) การนิเทศการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

2.1 เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของไลเคิร์ต (Likert, 1970 : 90 -95) โดยกำหนดคะแนนเป็น 1 2 3 4 และ 5 สำหรับคำตอบที่มีการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการในระดับ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ

2.2 เป็นการแบบสอบถามปลายเปิด (open – ended questionnaire) เพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2

แบบสอบถามการศึกษากิจการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1 -2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และครูผู้สอนในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดังแนบในภาคผนวก

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบสอบถาม เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม อาทิเช่น นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543) กมล ภูประเสริฐ (2545) กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ธีระ รุญเจริญ (2546) วรณภา โพธิ์ศรี (2546) สมเดช สีแสง (2546) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) สุเมธี จันทร์หอม (2549)

2. สร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในเขตภาคเหนือตอนล่าง

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหา 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญทางการบริหารการศึกษา 1 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ 1 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง

เชิงเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม และรับคำแนะนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง โดยได้ผู้เชี่ยวชาญ ตามรายชื่อดังนี้

4.1 รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4.2 รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

4.3 รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนะ บัวสนธิ์ ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

4.4 รองศาสตราจารย์วันดา บำรุงไทย ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์ ระดับ 9
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

4.5 คุณจารึก แก้วสีนาถ ตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนเทศบาล
วัดสวัสดิการาม เขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (try - out) กับประชากร
ซึ่งมิใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 30 คน แล้วนำผลการตอบแบบสอบถาม
มาคำนวณค่าความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha-coefficient) ตาม
วิธีของ คอนบรัค (Cronbach, 1990, p. 161) แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.96

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบเป็น
ครั้งสุดท้าย แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เพื่อออก
หนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็น
กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมทั้งขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษาแจกแบบสอบถามไป
ยังผู้ตอบแบบสอบถามภายในสถานศึกษา

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำไปดำเนินการ
ตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด คัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปรที่ศึกษา

2. แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

3. แบบสอบถามตอนที่ 2 ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

5 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับมาก

3 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับปานกลาง

2 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับน้อย

1 หมายถึง การปฏิบัติงานระดับน้อยที่สุด

4. หาค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ เพื่อทราบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามความคิดเห็น ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยใช้วิธีการทดสอบค่าความแปรปรวน One-way ANOVA (F – test) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

6. แบบสอบถามปลายเปิด นำข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง มาจัดลำดับความถี่ เพื่อประกอบการอภิปรายผล

7. นำผลการวิเคราะห์และอภิปรายที่ได้มาจัดทำเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows (statistical package for the social science for windows) ซึ่งหาค่าสถิติ ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย (mean)
3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
4. ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient)
5. การทดสอบค่าความแปรปรวน One-way ANOVA (F – test)
6. ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)